

Introduktion og samlet overblik: Hørings- og afprøvningssvar april- december 2025

DÅBSKOMMISSIONEN

DELRAPPORT. KAREN MARIE SØ LETH-NISSEN OG NETE
HELENE ENNGAARD

Indhold

Høring og afprøvning april-december 2025	2
Indledning	2
Baggrund for hørings- og afprøvningsfasen	2
Formål med høring og afprøvning	2
Høring og afprøvning: Proces.....	3
Hørings- og afprøvningsmaterialet	4
Samlet overblik: Hørings- og afprøvnings svar.....	5
Fordeling af høringssvarene	5
Menighedsrådenes høringssvar.....	7
Menighedsråd fordelt efter stift.....	7
Provstier med høringssvar fra menighedsråd.....	7
Menighedsrådenes høringssvar – svarprocenter for de enkelte spørgsmål.....	8
Privatpersoner.....	9
Institutioner, organisationer, og foreninger.....	10
Afprøvning og drøftelse af de tre modeller – svar fra præster	11
Præsternes samlede svar - repræsentativitet og generaliserbarhed.....	11
Præster i undersøgelsen - fordelt på stifter	12
Sognene – repræsentativitet og generaliserbarhed	13
Sammenligning af svarsogne med helheden af folkekirkens sogne	14
Den nuværende lokale praksis for dåb i Folkekirkens sogne.....	14
Følger ritualbogens anvisninger for dåb	15
Anvendelse af inddragende og symbolske tiltag.....	15
Brug af dåbstiltag	16
Opsamling på nuværende praksis for dåb	16

Høring og afprøvning april-december 2025

Indledning

Denne delrapport giver et samlet overblik over omfanget og sammensætningen af de svar, der i perioden april-december 2025, indkom i forbindelse med den folkekirkelige hørings- og afprøvningsfase, som fulgte efter offentliggørelsen af dåbskommissionens midtvejsrapport og de tre modeller for dåb i april 2025.

Formålet med delrapporten er at give et indblik i det omfattende materiale, der er fremkommet gennem hørings svar og afprøvning af de tre modeller for dåb, samt at synliggøre, hvem der har bidraget, og fordelingen af svarene. Den rummer desuden ny viden om lokal praksis ved dåb i folkekirkens sogne, som er fremkommet i forbindelse med høringen. Delrapporten indeholder ikke kommissionens vurderinger eller anbefalinger

Det samlede materiale fra høring og afprøvning indgår i dåbskommissionens videre arbejde frem mod en endelig betænkning i marts 2027.

Baggrund for hørings- og afprøvningsfasen

Kirkeministeren nedsatte i foråret 2023 – på anmodning af de danske biskopper – en kommission, der fik til opgave at reflektere over og drøfte dåbens teologi, ritual og praksis og overveje, om der er behov for en større eller mindre revision af det nuværende ritual for dåb.

Dåbskommissionen offentliggjorde den 2. april 2025 sin midtvejsrapport sammen med tre modeller for dåb:

- Model I: En let revision af 1992-ritualet med alternative kollektforslag
- Model II: En moderat revision af 1992-ritualet med alternative kollektforslag og valgmuligheder i forhold til tekster
- Model III: Nyformuleringer af 1992-ritualet med alternative kollektforslag og valgmuligheder i forhold til tekster.

Betegnelsen "modeller" blev valgt for at understrege forslagernes foreløbige karakter. Modellerne skulle fungere som pejlemærker for kommissionens videre arbejde og som grundlag for samtale, overvejelse og afprøvning – ikke som forslag til eventuel autorisation.

I overensstemmelse med kommissionens kommissorium blev midtvejsrapporten og de tre modeller sendt i bred offentlig høring i perioden april–december 2025, kombineret med mulighed for praktisk afprøvning i folkekirkens sogne.

Formål med høring og afprøvning

Hørings- og afprøvningsfasen havde til formål at indhente viden om synet på dåb og dåbspraksis i folkekirken, herunder holdninger til, vurderinger af og erfaringer med de tre modeller for dåb.

Den indsamlede viden fra hørings- og afprøvningsperioden er tilvejebragt med henblik på brug i dåbskommissionens videre arbejde i perioden marts 2026 – marts 2027. Dette arbejde fører frem mod en endelig betænkning, hvor kommissionen skal tage stilling til, om der bør indstilles et nyt

dåbsritual for Den danske Folkekirke. Hvis kommissionen vurderer, at et nyt ritual bør indstilles, skal den fremlægge et konkret forslag.

Hørings- og afprøvningsfasen har været tilrettelagt som en bred, offentlig og for alle interesserede åben proces for at indsamle erfaringer, vurderinger og overvejelser forud for udarbejdelsen af et eventuelt endeligt forslag.

Høring og afprøvning: Proces

Hørings- og afprøvningsfasen blev tilrettelagt i tre parallelle spor:

1. Høringsskema

Et høringsskema blev den 2. april 2025 gjort tilgængeligt på folkekirkens fælles platform, den åbne del af Folkekirkens Intranet. Alle respondenter blev garanteret anonymitet. Skemaet kunne udfyldes af alle – enten som privatpersoner eller som repræsentanter for menighedsråd, organisationer, institutioner og andre fora.

Høringsskemaet var udformet, så det var muligt at afgive høringssvar, uanset om man konkret havde afprøvet en eller flere af modellerne eller ej, og uanset om man ønskede at forholde sig specifikt til kommissionens forslag eller mere bredt til dåb og dåbsritual.

Alle folkekirkens menighedsråd modtog desuden et dialogmateriale med en kort introduktion til kommissionens arbejde, herunder samtalekort, plakater og flyers målrettet møder i menighedsrådet, blandt medarbejdere og sognets beboere, samt et link til høringsskemaet med henblik på at understøtte samtalen om dåb på sogneniveau. Menighedsrådene blev opfordret til at dele deres drøftelser med kommissionen, uanset om modellerne blev afprøvet i sognet eller ej.

2. Afprøvningsskema

Alle præster ansat i folkekirken modtog i efteråret 2025 et afprøvningsskema udviklet til at indsamle viden om til- eller fravalg af modellerne, processen forud herfor, sognets nuværende lokale praksis ved dåb samt erfaringer fra afprøvningsperioden. Skemaet kunne udfyldes uanset til- eller fravalg af afprøvning, og alle besvarelser var fortrolige.

Allerede i foråret 2025 havde præsterne modtaget et logbogs- og registreringsmateriale, som gjorde det muligt løbende at notere valg, variationer, refleksioner og erfaringer samt eventuel respons fra dåbsforældre og menighed ved de enkelte dåbshandlinger. Logbogen var tænkt som en støtte i forhold til besvarelsen af afprøvningsskemaet og dermed som en kvalificering af de endelige svar til dåbskommissionen.

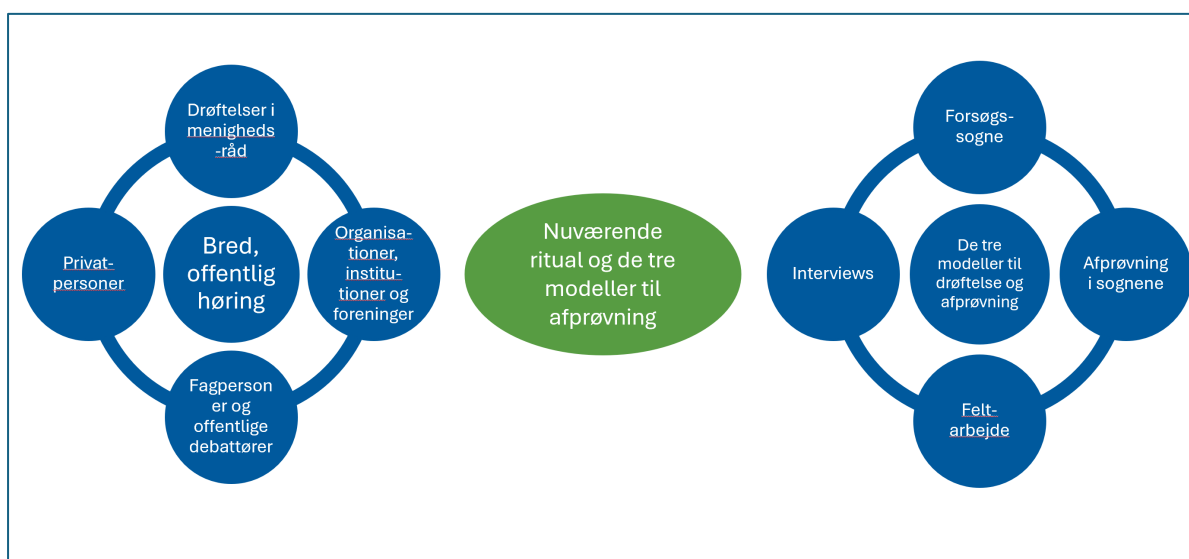
3. Forsøgssogne

I hvert stift blev der i samarbejde med den stedlige biskop udvalgt 2–3 forsøgssogne fordelt på land, by og forstad. Sognene forpligtede sig på at afprøve modellerne og deltage i opfølgende samtaler og interviews. Forsøgssognene udgjorde et kvalitativt supplement til de skriftlige besvarelser og bidrog med praksisnære liturgiske og teologiske perspektiver på brugen af modellerne.

I afprøvningsperioden blev der gennemført besøg i forsøgssognene samt observationer fra dåbshandlinger søndag og lørdag, menighedsrådsmøder og sogne- og temaaftener. Der blev desuden foretaget mellem 40 og 45 interviews med præster og menighedsrådsmedlemmer.

Hørings- og afprøvningsmaterialet

Det samlede materiale fra høring- og afprøvningsfasen er omfattende og sammensat (se figur herunder til illustration af indsamlingsprocessen) Det består af skriftlige høringssvar, der er indkommet via høringsskemaet, fra en bred kreds af aktører i folkekirken, herunder privatpersoner, menighedsråd, organisationer m.fl., samt af data og erfaringer fra sognes og præsters afprøvning af de tre modeller for dåb i perioden april–december 2025, som er indsamlet i afprøvningskemaet og samtaler i forsøgssognene.

Figur 1. Overblik: Indsamling af holdninger og erfaringer

Samlet overblik: Hørings- og afprøvnings svar

Indsamling af hørings- og afprøvnings svar

Høringskemaet var åbent fra 2. april – 31. december 2025. Skemaet blev åbnet 4.550 gange; 1.382 svar med læsbar tekst.

Desuden indkom en lille mængde hørings svar direkte til kommissionen.

Afprøvning af de tre modeller fandt sted fra april til december 2025.

Afprøvningskemaet var åbent for svar fra november 2025 til 4. januar 2026; 910 svar kom ind med læsbar tekst.

Da hørings- og afprøvningsfasen sluttede ultimo 2025, var der indkommet knap 2.300 besvarelser i alt. 1.382 personer havde via høringskemaet indsendt valide hørings svar vedrørende dåbskommissionens midtvejsrapport og de tre modeller for dåb, mens 910 præster havde valgt at svare på afprøvningskemaet. Hørings- og afprøvningsmaterialet er omfattende og heterogent, og indfanger mange forskellige stemmer fra det folkekirkelige landskab.

I denne delrapport præsenterer vi først et kvantitativt overblik over høringsmaterialet. Vi beskriver, hvem der har bidraget til høringen, hvordan besvarelserne fordeler sig på forskellige respondentgrupper, og – i det omfang det er muligt - hvordan svarene geografisk og/eller organisatorisk er forankret i folkekirken. Herefter giver vi et overblik over den nuværende lokale praksis ved dåb i folkekirkens sogne, baseret på præsternes besvarelser i afprøvningskemaet.

Delrapporten afsluttes med en gennemgang af besvarelserne fra præsternes afprøvningskema, med metodiske overvejelser om repræsentativitet og generaliserbarhed.

Fordeling af hørings svarene

Det på Folkekirkens Intranet offentligt tilgængelige hørings spørgeskema var åbent fra den 2. april til den 31. december 2025, og blev i løbet af perioden åbnet 4.450 gange¹. Efter gennemgang og sortering af besvarelserne landede vi på i alt **1.382 valide besvarelser gennem høringskemaet**, heraf 322 delvise og 1.060 gennemførte besvarelser.

---

¹ Frasortering af tomme eller ulæselige besvarelser: Hver gang, en person åbnede skemaet ved klik på det offentliggjorte link, producerede spørgeskemasystemet en ny besvarelse. 747 gange har en person åbnet skemaet for at orientere sig i det, og dermed produceret en tom besvarelse, i systemet markeret som "ubesvaret". Sådanne tomme besvarelser har vi fjernet, sammen med besvarelser med ulæselig tekst, fx "jjjkadjfljkdjl", som vi også forstår som udtryk for, at en person ønskede at se skemaet før besvarelse. Nogle besvarelser fra privatpersoner var kun "delvise", og havde meget lidt tekst. Disse besvarelser har vi i hvert enkelt tilfælde vurderet manuelt, og kun helt tomme eller indholdsmæssigt irrelevante besvarelser er udeladt (fx svar, der blot bestod af tilfældige tastaturtryk). Privatpersonernes gennemførte besvarelser er gennemgået på samme måde, så tomme felter eller felter med vilkårlige tastaturtryk er fjernet. De øvrige svargrupper blev gennemset. Vi kom hermed ned på i alt 1.382 hørings svar.

I skemaet havde svarpersonerne angivet deres rolle i forbindelse med besvarelsen (se figur 1). Under gennemlæsningen blev det imidlertid tydeligt, at de svarkategorier, vi havde opstillet, ikke var helt dækkende. Vi har derfor valgt at flytte nogle svarpersoner til en kategori, der bedre svarer til indholdet i deres besvarelse, for at opnå det mest retvisende overblik muligt.

Vi har for eksempel valgt at afgrænse gruppen af menighedsrådssvar til besvarelser, der lever op til definitionen: "repræsentant for et menighedsråd, der havde drøftet dåbskommissionens materiale på et menighedsrådsmøde".

I nogle tilfælde havde et menighedsrådsmedlem, som svarede på egne vegne, markeret sig som repræsentant for et menighedsråd, der havde drøftet materialet på et menighedsrådsmøde. Når det ud fra besvarelsens kontekst fremgik, at dette ikke var tilfældet, flyttede vi besvarelsen til kategorien "privatpersoner". Besvarelsen indgår derfor stadig fuldgældigt i materialet.

Den endelige opdeling af de 1.382 besvarelser, som vi endte med, ses herunder. Opdelingen er foretaget for at gøre den store mængde data lettere at tilgå og overskue, og den er således ikke udtryk for en vægtning af svarene, men kan læses som en værdineutral guide til gruppen af data:

- Menighedsråd, ca. 128 valide svar indgivet på vegne af et menighedsråd.²
- Organisationer/foreninger/institutioner/andet, herunder studiekredse og andre uformelle fora, ca. 39 svar.
- Privatpersoner, ca. 1.215.

Endelig modtog dåbskommissionen knap 25 høringsvar på mail;³ heri indgik svar fra enkelte organisationer, fagpersoner, menighedsråd m.fl. Hertil kommer svar fra en underskriftsindsamling blandt 42 præster, der tilsvarende indkom på mail.

Antal høringsvar

Sp. 2 Jeg svarer som...	Antal svarpersoner
Repræsentant for et menighedsråd	151
Repræsentant for en organisation	23
Repræsentant for en institution	6
Repræsentant for andet	57
Privatperson	1.145
Total	1.382

Figur 2: Selvidentifikation - høringsvar

² 8 svar, som af svarpersonen selv var identificeret som "andet", "forening" eller lignende, viste sig ved den seneste gennemgang af alle svar at tilhøre gruppen af svar fra menighedsråd. I beskrivelsen af menighedsrådenes svar i det næste afsnit arbejder vi med 120 svar, idet de 8 besvarelser ikke influerer på den overordnede fordeling af svar.

³ Samtlige afsendere er blevet kontaktet af dåbskommissionens fagsekretær og/eller databehandler med opfordring til at indtaste deres svar i det på Folkekirkens Intranet tilgængelige høringskema. De enkelte svar (17 i alt), der af tekniske eller andre årsager ikke er indtastet i skemaet, er medtaget som valide høringsvar med henblik på at lade alle interesserede komme til orde vedr. dåb og dåbsritual.

Menighedsrådenes høringsvar

Menighedsrådenes høringsvar består af svar, som er indgivet af et menighedsråd efter fælles drøftelse. De er formuleret i *vi-form* og refererer til drøftelser i rådet.

De svar, der i kategorien menighedsråd, tydeligt bar præg af at være indsendt af enkeltpersoner og udtrykte individuelle overvejelser, blev som ovenfor nævnt indplaceret i gruppen "privatpersoner". Menighedsrådenes ca. 120 valide høringsvar fordeler sig på ni ud af ti stifter og repræsenterer tilsammen ca. 8 % af folkekirkens 1.561 menighedsråd. Nogle menighedsråd for valgmenigheder har svaret som "repræsentant for forening eller andet" og er indbefattet i analysen som del af denne gruppe svar. 9 menighedsråd, som har indgivet høringsvar, angiver, at de fungerede som forsøgssogne i afprøvningsfasen. Andre har formentlig indirekte bidraget gennem afprøvningskemaet.

Menighedsråd fordelt efter stift

Menighedsrådenes i alt 120 fulde, valide svar og 11 delvise svar fordelte sig på de ti stifter som herunder (se figur 2).

Bortset fra Lolland Falster Stift er menighedsråd fra alle stifter altså repræsenteret i høringen, om end man i forhold til det samlede antal menighedsråd i de enkelte stifter ikke kan tale om et mærkbart højt antal.

Provstier med høringsvar fra menighedsråd

Menighedsrådenes høringsvar, der altså fordeler sig på ni ud af ti stifter, er spredt på 67 ud af folkekirkens 102 provstier (se figur 3 og figur 4).

Stift	Antal af Q6 Hvilket provsti hører menighedsrådet under?
☐ Københavns Stift	7
☐ Helsingør Stift	9
☐ Roskilde Stift	9
☐ Lolland-Falsters Stift	
☐ Fyens Stift	4
☐ Aalborg Stift	9
☐ Viborg Stift	9
☐ Aarhus Stift	7
☐ Ribe Stift	6
☐ Haderslev Stift	7
Total	67

Figur 4: Provstier med mindst ét høringsvar fra menighedsråd, fordelt på stifter

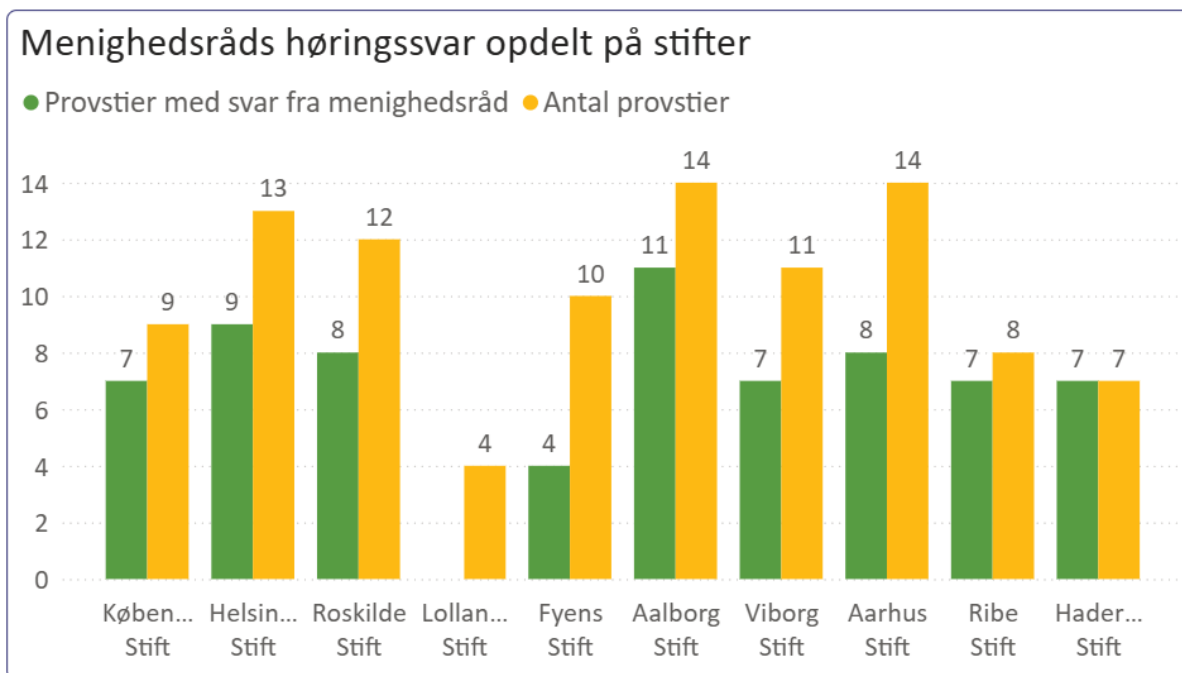
Menighedsråds høringsvar per stift

Stift	Menighedsråd	Menighedsråd, delvis
☐ Københavns Stift	12	1
☐ Helsingør Stift	16	1
☐ Roskilde Stift	17	1
☐ Lolland-Falsters Stift		
☐ Fyens Stift	7	
☐ Aalborg Stift	11	2
☐ Viborg Stift	14	2
☐ Aarhus Stift	15	3
☐ Ribe Stift	11	1
☐ Haderslev Stift	17	
Total	120	11

Figur 3: Menighedsrådene fordelt på stifter

Fordelingen fortæller os, at høringsvar fra menighedsråd er indkommet fra næsten alle stifter og fra mange forskellige egne af Danmark.

Der er således også på provstiniveau overordnet set tale om en bred repræsentation.

Figur 5: Provstier med mindst ét høringsvar fra menighedsråd (grønne søjler), sammenlignet med det totale antal provstier for stiftet (gule søjler), fordelt på stifter

Menighedsrådenes høringsvar – svarprocenter for de enkelte spørgsmål

Kigger man på menighedsrådssvarenes fordeling i spørgeskemaet (se tabel 1 nedenfor), fremgår det, at menighedsrådene typisk forholder sig til det samlede materiale fra kommissionen, med 85 %, som har valgt at besvare spørgsmål 10. En stor majoritet forholder sig desuden til dåbsritualet som liturgisk helhed, idet mellem 72 % og 80 % af svarene omhandler forløbet fra det indledende spørgsmål om hjemmedåb til dåbsbekræftelsen, hvorpå svarprocenten falder lidt.

61 % af besvarelserne forholder sig dog også til faddertilale, Fadervor og slutkollekt. Omvendt synes spørgsmålet om vejledninger (vedrørende dåb uden for højmessens og brug af symbolske og inddragende tiltag) ikke at have haft samme opmærksomhed på menighedsrådsniveau.

Den gradvist faldende svarprocent kan skyldes såvel indholdsmæssige som tidsmæssige årsager – eventuelt et sammenfald af begge – idet rådene typisk har behandlet spørgeskemaet på et menighedsrådsmøde og enten er gået systematisk frem eller har prioriteret de spørgsmål, der forekommer mest prægnante for dåbsritualet, inden for det tidsrum et menighedsrådsmøde varer.

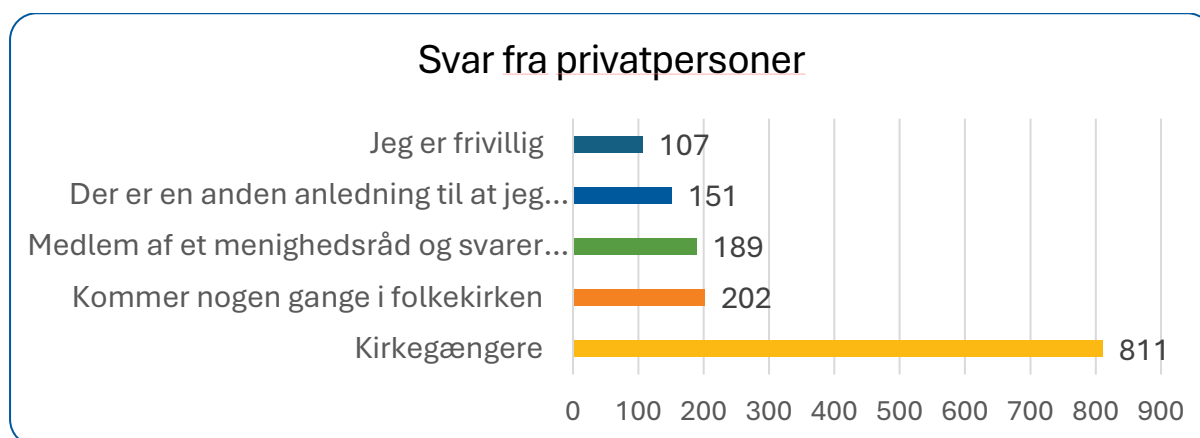
Menighedsråds hørings svar i antal og procent

Spørgsmål	Antal svar/ spørgsmål	Pct svar/ spørgsmål
Sp. 10 Svar kommentarer til det samlede materiale	129	85 %
Sp. 11 Svar Om det indledende spørgsmål	121	80 %
Sp. 12 Svar Om den indledende takkebøn	118	78 %
Sp. 13 Svar Om tekstlæsningerne	118	78 %
Sp. 15 Svar Om kort tilspørgsel	117	77 %
Sp. 16 Svar Om dåbstilspørgslen	115	76 %
Sp. 14 Svar Om korstegnelsesordene	109	72 %
Sp. 17 Svar Om dåbsbekræftelse	109	72 %
Sp. 20 Svar Om faddertiltalen	92	61 %
Sp. 18 Svar Om fredslýsningen	91	60 %
Sp. 19 Svar Om Fadervor	91	60 %
Sp. 21 Svar Om slutkollekten	91	60 %
Sp. 22 Svar Om vejledninger	71	47 %
Sp. 23 Svar Andet	67	44 %

Tabel 1: Menighedsrådenes svarprocenter ift. de enkelte spørgsmål i høringsskemaet

Privatpersoner

Den gruppe besvarelser, der er indkommet fra privatpersoner, består af ca. 1.145 valide svar, med et meget varierende antal ord i de 14 fritekstfelter. Privatpersonerne er blevet spurgt om anledningen til, at de svarer på høringsskemaet – deres selvangivne anledning til at svare – og deres svar fordeler sig som i figur herunder. Langt de fleste, nemlig 811 (se figur 6), svarer, at de er regelmæssige kirkegængere (flere svar var mulige), mens en gruppe på godt 200 personer svarer, at de nogle gange kommer i folkekirken.

Figur 6: Svar fra privatpersoner opdelt efter selvangiven anledning, flere svar mulige

Ud af de 189 svar fra privatpersoner, der er medlem af et menighedsråd, men svarer på egne vegne, er 140 besvarelser at regne for fulde eller delvise valide svar (jf. ovenfor).

En mindre gruppe respondenter, lidt mere end 100, er frivillige i et af folkekirkens sogne; knap 150 personer anfører, at de har en anden anledning til at besvare spørgeskemaet.

Institutioner, organisationer, og foreninger

En række kirkelige organisationer, institutioner, foreninger m.m. valgte også at svare på høringsskemaet. Derudover indkom høringssvar fra studie-/bibelkredse o. lign.; disse har vi grupperet i kategorien "Institutioner, organisationer, foreninger, andet". Besvarelserne i denne gruppe repræsenterer i alt 39 svar.⁴

Blandt de kirkelige organisationer, institutioner, foreninger m.m. har nogle valgt at offentliggøre deres høringssvar på de relevante hjemmesider. Det gælder bl.a.:

Kirkefondet: [kirkefondet: Debatindlæg: Et levende dåbsritual med liturgisk frirum](#)

Landsforeningen af menighedsråd: [Høringssvar - Landsforeningen af Menighedsråd](#)

Folkekirke & Religionsmøde: [Microsoft Word - F&R høringssvar dåbskommissionen FINAL](#)

Grundtvigsk Forum: [Høringssvar til dåbskommissionen - Grundtvigsk Forum](#)

Indre Mission: [Microsoft Word - IMs høringssvar dåbsritual Midtvejsrapporten dec2025](#)

Kirkelig Samling om Bibel og Bekendelse: [Høringssvar vedr. dåbskommissionens midtvejsrapport - KSBB](#)

FDF: [Mødet med dåben skal give børn og unge et ståsted at møde verden fra - FDF](#)

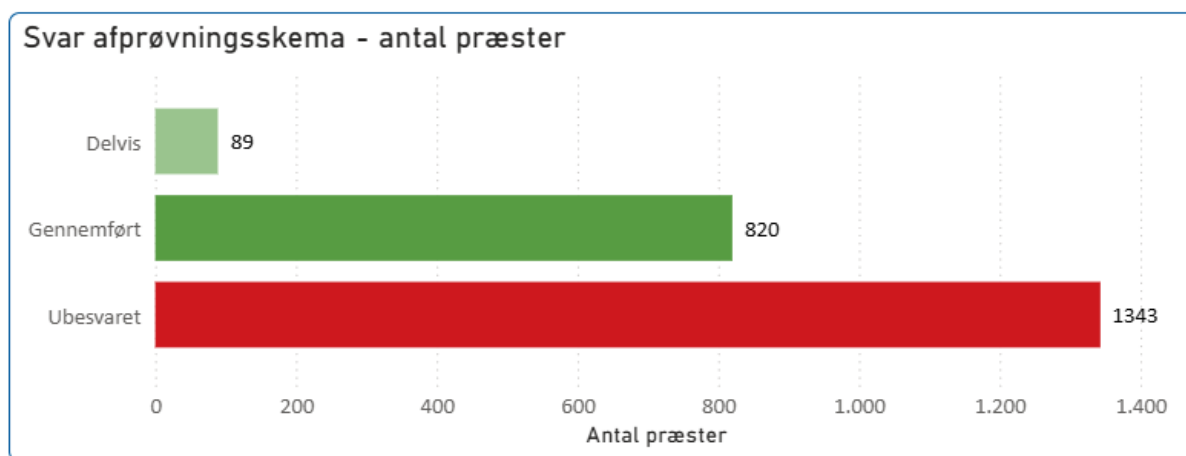
⁴ I enkelte tilfælde forekom dubletter i betydningen identiske svar fra samme organisation/forening; disse er slettet i ovenstående gengivelse.

Afprøvning og drøftelse af de tre modeller – svar fra præster

910 præster har svaret på afprøvningsskemaet, - heri indgår både svar fra præster i sogne, som valgte at deltage i afprøvningen, og præster i sogne, som valgte afprøvning fra.

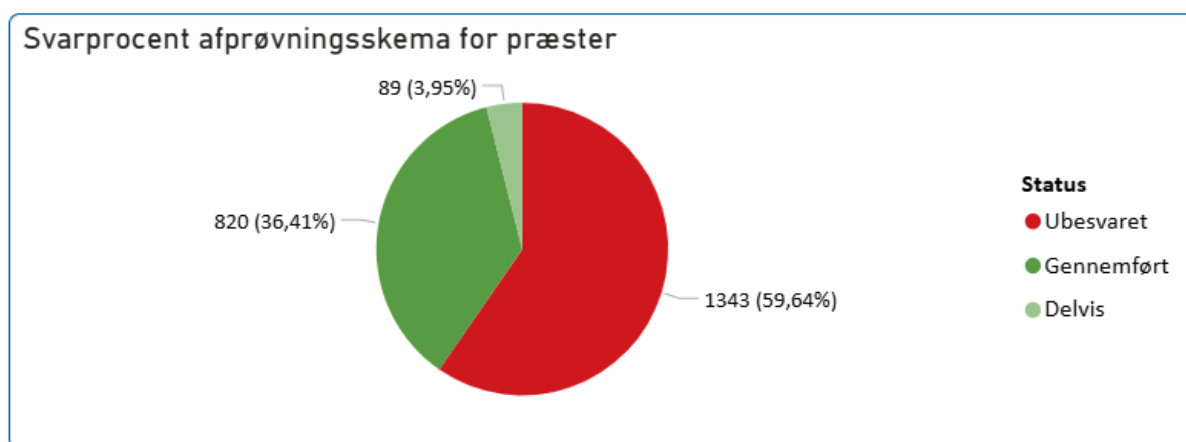
Præsternes samlede svar - repræsentativitet og generaliserbarhed

Skemaet blev udsendt til samtlige 2.264 præster ansat i folkekirken i november 2025, herunder også præster på orlov og sygemeldte, hvilket naturligt trækker svarprocenten lidt ned. I alt besvarede ca. 910 præster skemaet (820 fulde svar og 89 delvise) hvilket giver en svarprocent på 40,2 %.

Figur 7: Antal svar fra præster på afprøvningsskema

For andele omkring 50 % svarer dette til en statistisk usikkerhed på cirka $\pm 3,3$ %-point (95 % konfidensinterval), og usikkerheden er altså lidt større i dette spørgeskema. Undersøgelsen giver et rimeligt præcist billede af overordnede fordelinger, men mindre forskelle skal tolkes varsomt, og usikkerheden siger kun noget om stikprøvens størrelse, ikke om hvorvidt de præster, der har svaret, adskiller sig systematisk fra dem, der ikke har svaret.

Figur 8: Svarprocent for afprøvningsskema

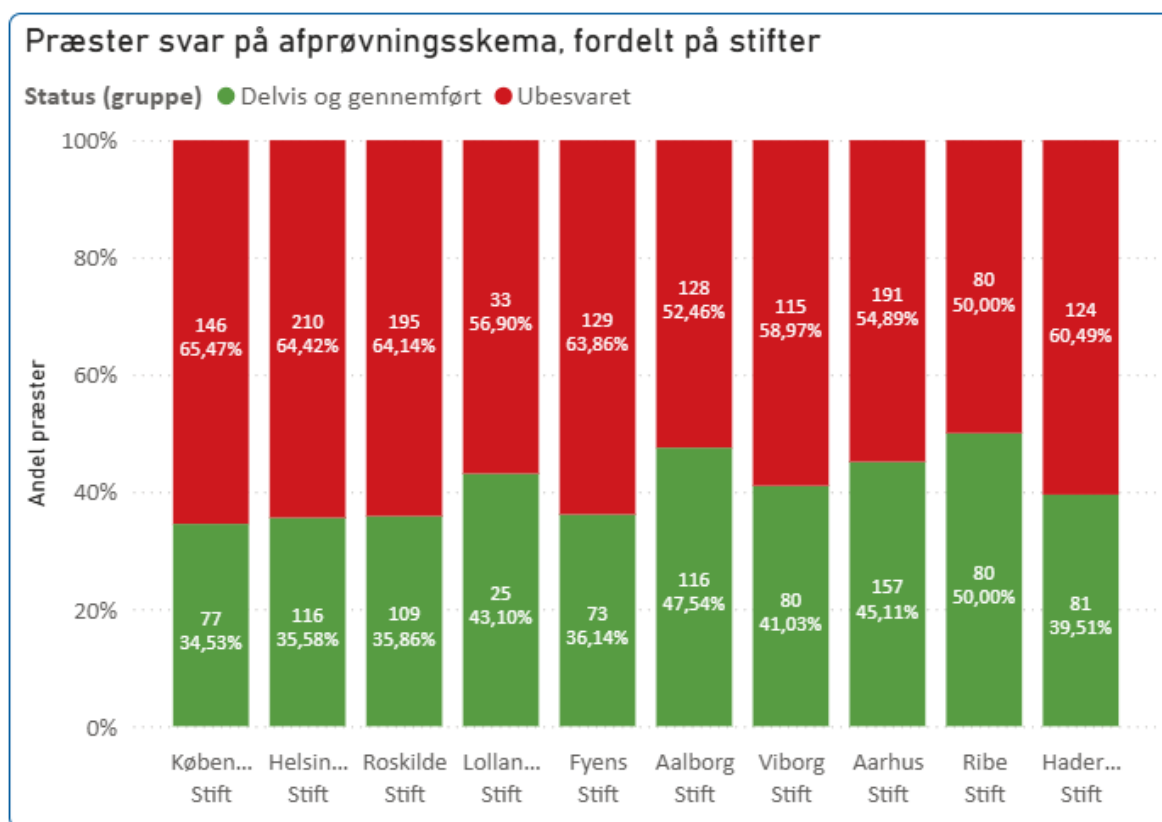
Præster i undersøgelsen - fordelt på stifter

StiftNavn	Delvis og gennemført	Ubesvaret	Total
Københavns Stift	77	146	223
Helsingør Stift	116	210	326
Roskilde Stift	109	195	304
Lolland-Falsters Stift	25	33	58
Fyens Stift	73	129	202
Aalborg Stift	115	128	243
Viborg Stift	81	116	197
Aarhus Stift	157	190	347
Ribe Stift	81	79	160
Haderslev Stift	81	123	204
Total	909	1343	2252

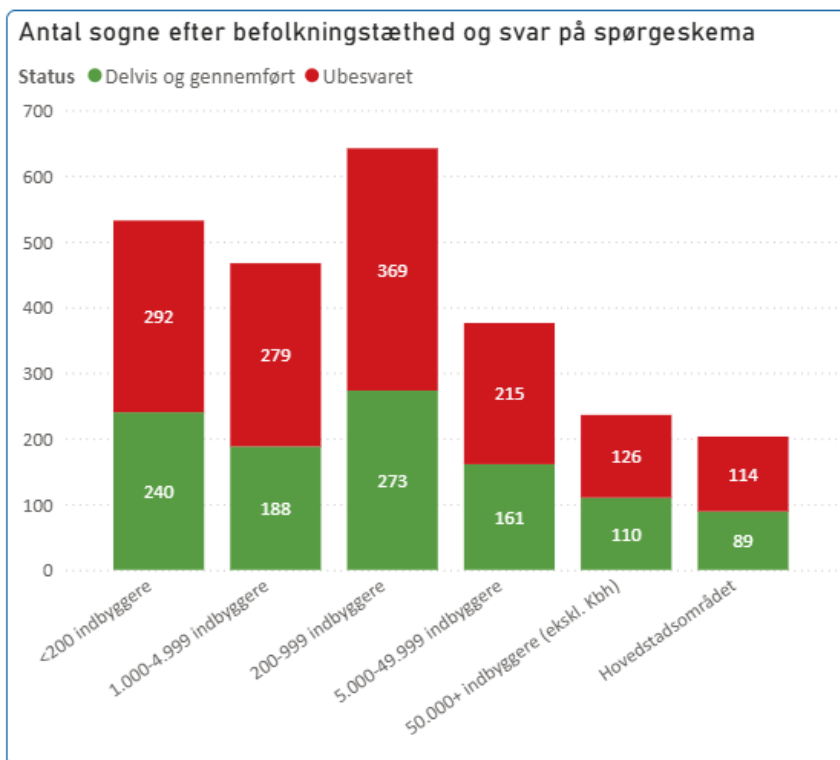
Tabel 2: Afprøvnings svar fra præster fordelt på stifterne

Præsterne svar fordeler sig på stifterne som i tabel 3. Ser vi på svarprocenter (se figur 6) for præsterne, varierer de mellem ca. 35 % og 50 % af alle stiftets præster på tværs af stifterne, hvilket indikerer bred geografisk dækning. Resultaterne kan således vurderes som rimeligt dækkende for præstekorpset på overordnede fordelinger, men stiftsvis forskelle og analyser af afprøvning bør tolkes med forbehold for mulig skævhed mellem dem, som har fravalgt at svare hhv. afprøve, især når det gælder forskelle mellem afprøvere og ikke-afprøvere.

Samlet set fremstår data som rimeligt dækkende geografisk og med en solid samlet svarprocent for en totaludsendelse. Resultaterne kan sandsynligvis generaliseres til hele præstekorpset på overordnede fordelinger, men med ovennævnte forbehold.

Figur 9: Afprøvnings svar fra præster, svarprocent fordelt på stifter. Grøn = svar fra præster, rød = ikke-svar. Alle præster fik link til undersøgelsen tilsendt.

Ligesom fordelingen på stifter, er præsternes svar også fordelt bredt på befolkningstæthed (se figur 11).

Figur 1: Præster i undersøgelsen, fordelt på befolkningstæthed (størrelsen på største by i sognet/området)

Sognene – repræsentativitet og generaliserbarhed

Status	Antal sogne
Mindst én besvaret	1064
Helt ubesvaret	1039
Total	2103

Ser vi herefter på, hvor mange af folkekirkens sogne, som er repræsenteret i svarene fra præsterne, kommer vi op på, at 1.064 af de 2.103 sogne har mindst én besvaret besvarelse fra sognets præst eller præster. Gruppen af sogne med svar fra mindst én præst udgør 50,6 % af alle folkekirkens sogne, og undersøgelsen har dermed en pæn repræsentativitet.

Figur 10: Svar fordelt på sogne efter svar

Figur 11: Svarprocent for sogne med mindst én besvarelse

Sammenligning af svarsogne med helheden af folkekirkens sogne

Ser vi på gruppen af sogne med mindst ét svar fra en præst (se tabel 3), og sammenligner den gruppe sogne med alle folkekirkens sogne, så får vi følgende forskelle:

Sogne med mindst ét svar fra en præst har:

- lidt lavere gennemsnitlig medlemsprocent
- højere gennemsnitligt antal dåb
- højere gennemsnitligt medlemstal
- højere gennemsnitligt befolkningstal
- lavere barnedåbstendens for fødselsårgang 2023 (de nyeste tal, da vi lavede analysen).

Sammenligning af sogne med mindst ét svar og sogne uden svar							
Status	Antal sogne	Gennemsnit medlemsprocent	Gennemsnit antal dåb	Gennemsnit medlemstal	Gennemsnit befolkningstal	Antal sogne ≤ 10 dåb	Antal sogne > 10 dåb
▼ Mindst én besvaret	1.055	68,6 %	23	2.458	3.582	555	500
Helt ubesvaret	1.048	72,4 %	14	1.555	2.148	681	367
Total		70,0 %	18	2.010	2.869		

Tabel 3: Sammenligning af nøgletal for sogne med mindst én besvarelse og sogne ude besvarelse

Når vi sammenligner de sogne, hvor mindst én præst har besvaret afprøvningsskemaet, med helheden af folkekirkens sogne, tegner der sig et mønster, hvor svarsognene i gennemsnit er lidt større og mere befolkede end landsgennemsnittet. De har et højere gennemsnitligt befolkningstal, et højere medlemstal og et højere antal dåb, mens medlemsprocenten er en smule lavere, og barnedåbstendensen i 2023 ligger lavere end for alle sogne samlet set.

Det peger på, at undersøgelsen i lidt højere grad har fanget sogne i tættere befolkede områder. Det kan hænge sammen med, at større sogne ofte har flere ansatte, flere dåbshandlinger og dermed også flere præster, som har haft anledning til at forholde sig til afprøvningen og besvare spørgeskemaet. Samtidig vil sogne i bymæssige eller mere befolkningstætte områder typisk have en lavere medlemsprocent og lavere barnedåbstendens end sogne i mere tyndtbefolkede områder, hvilket også afspejles i materialet.

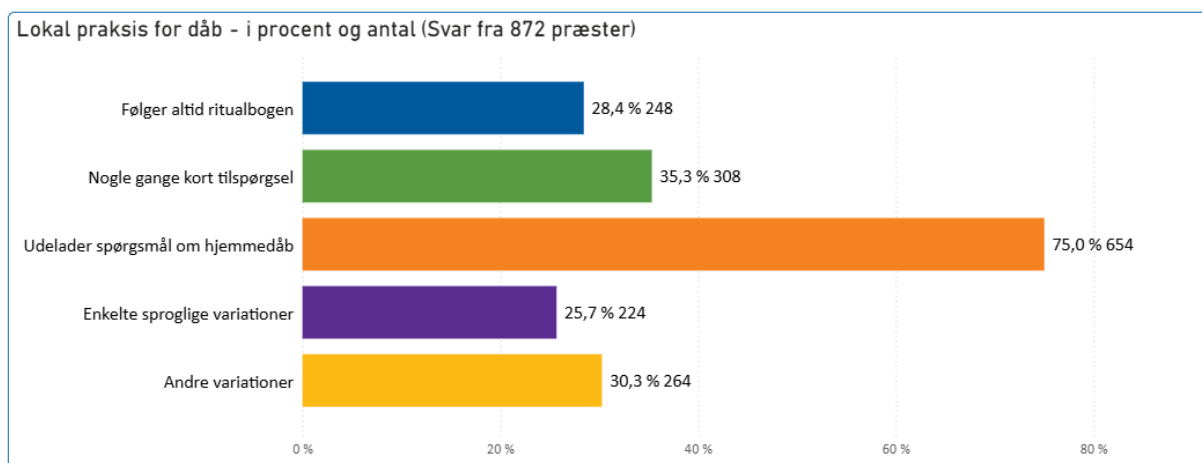
Sogne med svar fra mindst én præst er dermed ikke fuldt ud repræsentative for alle folkekirkens sogne. Skævheden er dog ikke så stor, at den undergraver undersøgelsens anvendelighed, men den betyder, at resultaterne især bør læses som et billede af praksis i de sogne, der faktisk er repræsenteret i materialet. På overordnet niveau giver undersøgelsen fortsat et solidt indblik i folkekirkelige dåbspraksisser, men forskelle mellem sognetyper bør tolkes med en vis varsomhed.

Den nuværende lokale praksis for dåb i Folkekirkens sogne

Afprøvningsskemaet målrettet folkekirkens præster indeholdt indledningsvist en række spørgsmål til lokal praksis ved dåb i de enkelte sogne/pastorater. 910 præster svarede helt eller delvist på undersøgelsen, og de repræsenterer som ovennævnt 1.064 sogne (50 %). 872 af dem har svaret på spørgsmålene om lokal praksis for dåb i deres sogne. Viden om lokal praksis ved dåb giver således et bredt billede af den lokale praksis i folkekirken.

Følger ritualbogens anvisninger for dåb

28,4 % af præsterne svarede, at de altid følger ritualbogens anvisninger for dåb; en del af disse svarede dog også bekræftende på andre spørgsmål, der strengt taget ligger uden for ritualbogens anvisninger. Samlet set repræsenterer de præster (i alt 116), der altid følger ritualbogens anvisninger for dåb uden lokale variationer 13,3 % af sognene. Vi slutter heraf, at sogne, som anvender ritualbogens anvisninger uden lokale variationer, udgør en forholdsvis lille del af folkekirkens sogne. Sogne, som anvender variationer, kan have fået tilladelse fra biskoppen, eller der kan være tale om 'lokal skik og brug'.

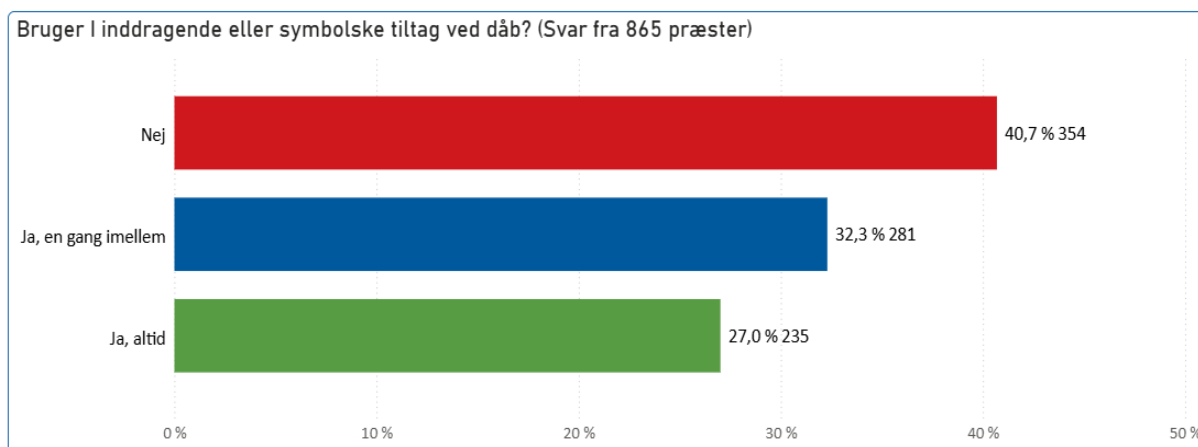
Figur 12: Lokal praksis for dåb i folkekirkens sogne 2025

Når vi ser på de tiltag, der benyttes i svarsognene i undersøgelsen, bliver det dermed tydeligt, at ritualbogens dåbsritual tilpasses i forhold til det lokale, og at kun en lille del af præsterne gennemfører dåbsritualet fuldstændig efter ritualbogens anvisninger. Dette kan fortolkes som et udtryk for, at præsterne følger "ritualbogens ånd, ikke dens bogstav", som det hed i rapporten *Gudstjeneste. Om gudstjenestelivet i Den Danske Folkekirke* (2019).

Den mest udbredte variation er udeladelse af det indledende spørgsmål om hjemmedåb, som hele 75 % af præsterne rapporterer om. Herefter følger brugen af kort tilspørgsel, som 35 % af præsterne angiver, at de nogle gange anvender.

Anvendelse af inddragende og symbolske tiltag

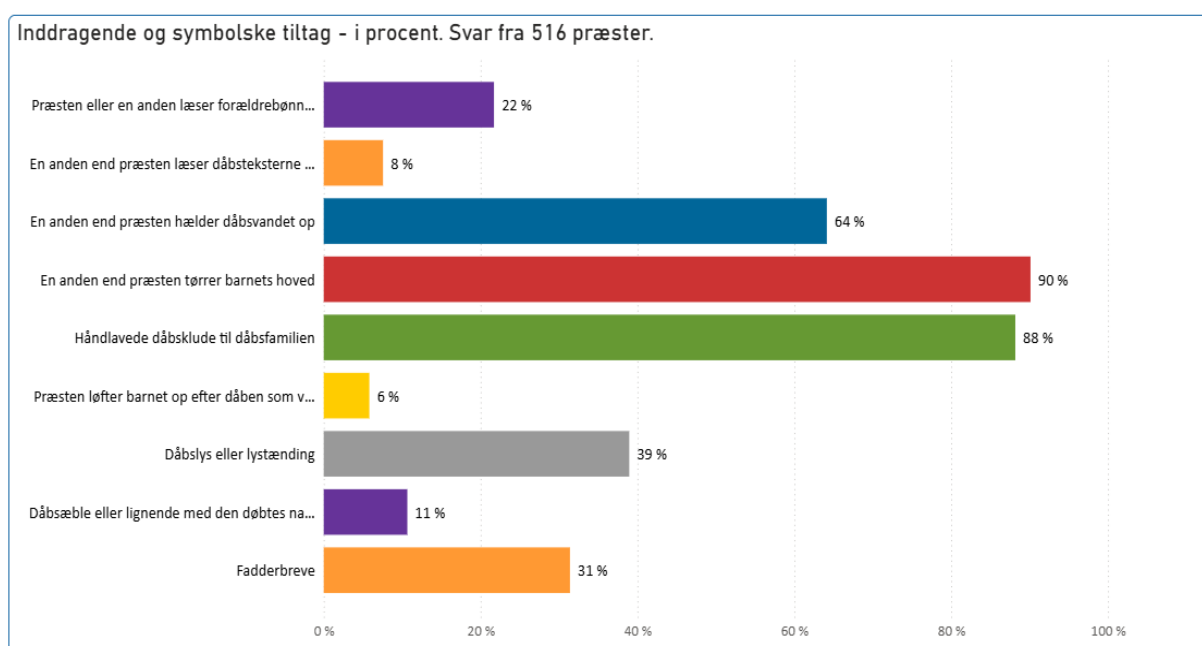
865 præster svarede på, om de benytter symbolske eller inddragende tiltag i deres sogne. Af disse svarede 354 (41 %), at de ikke benytter sådanne, mens 32 % (281 præster) svarede, at de gør det engang imellem, og 235 præster (27 %) angav, at de altid bruger symbolske og inddragende tiltag ved dåb.

Figur 13: Brug af inddragende eller symbolske tiltag ved dåb

Brug af dåbstiltag

De præster, som svarede "Ja, en gang imellem", eller "Ja, altid" gik videre til næste spørgsmål om hvilke tiltag, de benytter sig af. 516 præster svarede på disse spørgsmål (= 59,3 % af svarpræster).

Figur 14: Inddragende og symbolske tiltag

Det mest udbredte tiltag var her at lade en anden end præsten tørre barnets hoved (90 %), brug af håndlavede dåbsklude til dåbsfamilien (88 %) og at lade end anden præsten hælde dåbsvandet op (64 %). I det sidste tilfælde kan vi ikke ud fra svarene i afprøvningskemaet afgøre, om det drejer sig om, at kordegn, kirketjener eller graver hælder vandet op i fonten inden dåben, eller om det er fx én fra dåbsfølget, som hælder op.

Opsamling på nuværende praksis for dåb

Besvarelserne fra præsterne peger på, at lokale variationer i dåbspraksis er udbredte i folkekirkens sogne. Kun en mindre del af sognene ser ud til at følge ritualbogens anvisninger uden lokale

tilpasninger, mens mange præster angiver, at de anvender variationer i selve ritualet eller benytter symbolske og inddragende tiltag i dåbshandlingen. Den hyppigste variation er udeladelse af det indledende spørgsmål om hjemmedåb, og blandt de mest udbredte dåbstiltag er, at en anden end præsten tørrer barnets hoved, brug af håndlavede dåbsklude samt, at en anden end præsten hælder dåbsvandet op. Samlet tegner materialet et billede af, at dåbspraksis mange steder tilpasses den lokale kontekst samt ønsket om at inddrage dåbsfamilie og menighed.

Samtidig peger svarene på, at mange sogne og præster tolker ritualbogens anvisninger for dåb som generelle retningslinjer, som kan tilpasses til den lokale kontekst med henblik på at inddrage og delagtiggøre dåbsfamilier, følger og menighed i dåbshandlingen.